

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4

Kokous 4/2022

Pöytäkirja

Aika 31.3.2022, klo 12:33–15:14
Paikka Etäkokous, Microsoft Teams
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4

Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnäolleet tummennetulla**
Olli Ruoho, puheenjohtaja, Eläinten terveys ETT ry
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Marjukka Mattio, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Jonas Laxåback, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.

Tarja Koskela, Itä-Suomen yliopisto
(Annika Lonkila, Itä-Suomen yliopisto)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Anna Valros, Helsingin yliopisto
(Jarmo Valaja, Helsingin yliopisto)

Salla Tuomivaara, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto
(Jari Kärkkäinen, Turun yliopisto)

Taina Mikkonen, Ruokavirasto
(Jaana Mikkola, Ruokavirasto)

Minna Lemettinen, Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto
(Sofia Väärikkälä, Lounais-Suomen Aluehallintovirasto)

Heidi Kivekäs, Animalia ry
(Veikka Lahtinen, Animalia ry)

Kati White, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(Maria Lindqvist, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Jaana Kiljunen, ProAgria Keskusten Liitto ry
(Essi Wallenius, Armenta Benessi)

Tuomas Herva, A-tuottajat
(Anne Ollila, Paliskuntain yhdistys)

Matti Kalervo, Kesko Oyj
(Sari Ristaniemi, SOK)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Susanna Ahlström, pysyvä asiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:33.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Todettiin kokouksen osallistujat.

3. Edellisen kokouksen, 3.2.2022, pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Lausuntojen ja kannanottojen hyvät toimintatavat

Neuvottelukunta hyväksyi 3.2.2022 kokouksen pöytäkirjan kohtaan viisi kirjatut lausuntojen ja kannanottojen hyvät toimintatavat.

5. Kannanotto lihanautojen hyvinvoinnista

Työryhmä ei ehtinyt tehdä luonnosta lihanautojen hyvinvoinnista tähän kokoukseen, ja asia siirrettiin seuraavaan, 2.6.2022 kokoukseen. Työryhmä Leena Suojala, Tuomas Herva, Saara Kupsala, Olli Ruoho ja Satu Raussi tekevät lausuntoluonnoksen, joka lähetetään neuvottelukuntalaisille huhtikuun puoleenväliin mennessä.

6. Neuvottelukuntien yhteinen hyönteiskannanotto

Päätettiin tehdä neuvottelukuntien yhteiseen kannanottoon hyönteisten hyvinvoinnista osuus tuotantoeläiminä pidettävistä hyönteisistä. Lähteenä käytetään neuvottelukunnan 3.9.2020 kokouksen pöytäkirjan kirjauksia. Neuvottelukunta kuuli tuolloin Luonnonvarakeskuksen hyönteiskasvatuksen asiantuntijoita Susanne Heiskaa ja Miika Tapiota. Kannanottoon voidaan myös kysyä asiantuntemusta yliopistojen hyönteistutkijoilta. Sihteeri muotoilee 3.9.2020 pöytäkirjakirjausten pohjalta kannanotton, joka lähetetään viimeistään kaksi viikkoa ennen seuraavaa kokousta neuvottelukunnalle. Asia käsitellään seuraavassa kokouksessa.

7. Hiilidioksiditainnutus (siat, siipikarja, kasvatetut kalat ja minkit). Joukko- ja hätälopetusmenetelmät eläintautitapauksissa. *Puheenjohtaja ja sihteeri*

Sihteeri esitteli tekemäänsä koostetta sikojen, broilereiden, kirjolohien ja minkkien hiilidioksiditainnutuksen ja -lopetuksen hyvinvointivaikutuksista sekä hiilidioksiditainnutuksen vaihtoehtoista. Puheenjohtaja esitteli tekemäänsä koostetta eläinten joukko- ja hätälopetusmenetelmistä eläintautitapauksissa. Ruokaviraston sivuilta löytyy lisätietoa [eläintautien luokittelusta](#) ja eläinten [joukkolopetuksista](#). Turkiseläinten lopetus tautitapauksissa tapahtuu samoin kuin eläimet muutenkin lopetetaan. Naudat lopetetaan eläintautitapauksissa tilalle pulttipistoolilla tai lääkeaineilla. Kasvatetut kalat voidaan lopettaa nukutusaineilla. Siipikarja lopetetaan tautitapauksissa joko tilalle tuotavissa konteissa tai kasvatushallissa, ja lopetukseen käytetään yleensä hiilidioksidikaasua. Sikojen lopetukseen tautitapauksissa on kehitetty sikalan viereen siirrettävä vaihtolava, jossa lopetus tapahtuu lavalle rakennetuissa kammioissa hiilidioksidilla. Puheenjohtaja kertoi, että eläinten joukkolopetuksia tehdään meillä yksittäisiä tapauksia vuosittain. EU komissiolle pitää vuosittain ilmoittaa viranomaisten määräämistä eläinten joukkolopetuksista. [Ruokaviraston mukaan](#) vuosina 2013–2020 Suomessa ei ole tehty lopetusasetuksen soveltamisalan ja määritelmän mukaisia

eläinten joukkolopetustoimenpiteitä. Sikojen lopettamisesta salmonellatapauksissa tulee jatkossa viranomaisten määräämiä ilmoitettavia joukkolopetuksia.

Neuvottelukunta esittää toivomuksen seuraavalle tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalle, että se ottaisi käsittelyyn kasvatettujen kalojen hiilidioksiditainnutuksen hyvinvointivaikutukset ja sen vaihtoehdot ja tekisi asiasta kannanoton. Lisäksi toivottiin, että asiassa kuultaisiin myös kalankasvatuselinkeinoja.

8. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä, *Susanna Ahlström, mmm*

- 1) Maa- ja metsätalousministeri vaihtuu. Nykyisestä tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvisesta tulee toukokuun alussa uusi maa- ja metsätalousministeri.
- 2) Euroopan Unionissa puhuttaa munintakanaelinkeinoon kukkountuvikoiden lopetus. Siitä halutaan päästä eroon niin, että sukupuoli tunnistetaan jo munana alkionkehitysvaiheessa. Suomessa vastakuoriutuneet kukkountuvikot lopetetaan sulkupuolenlajittelun jälkeen hiilidioksidikaasulla.
- 3) Munijakanojen rintalastamurtumien havaittiin tanskalaisessa tutkimuksessa olevan hyvin yleisiä kaikissa tuotantotavoissa. Rintalastamurtumat ovat sisäsyntyisiä ja syiksi on arveltu ainakin nykyisten kanojen pientä kokoa ja varhaista muninnan aloittamisikää. Maa- ja metsätalousministeriö toivoo asiaa tutkittavan myös Suomessa, sillä jalostettu kana-aines on meillä sama kuin Tanskassa. Maa- ja metsätalousministeriön makera tutkimushankehakuun odotetaan aiheesta tutkimushanke-ehdotusta.
- 4) Komission eläinten hyvinvointifoorumin Animal Welfare Platformin alatyöryhmät pohjustavat tulevia EU:n eläinten hyvinvointisäädösten uudistuksia. Neuvottelukunnan jäsenistä Anna Valros (sikojen hyvinvointi) ja Jarkko Niemi (eläinten hyvinvointimerkinnot) on valittu työryhmiin.
- 5) EU parlamentti julkaisi lokakuussa 2021 [raportin](#) eläinten hyvinvoinnista EU:n maataloilla. Parlamentti toivoo päivityksiä ja selvennyksiä eläinten hyvinvointisäädöksiin. EU:n eläinten hyvinvointisäädösten täytäntöönpano on erilaista eri maissa, ja tähän asiaan toivotaan yhtenäisyyttä. Lisäksi parlamentti haluaisi EU-tason säädökset vapaaehtoiselle eläinten hyvinvointimerkintäjärjestelmälle.
- 6) Eläinlääkintähuoltolaki saataneen eduskunnan käsittelyyn ennen kesää.
- 7) Vasikoiden alinta kuljetusikää esitetään nostettavaksi 10 vuorokauteen Suomen sisäisillä alle 100 km matkoilla. Yli 100 km kuljetuksista on EU säädös. Myös 21 vuorokauden vähimmäiskuljetusikää alle 100 km Suomen sisäisissä kuljetuksissa on esitetty. Asetusluonnos tulee lausunnon keväällä. On hyvä saada selkeä vähimmäiskuljetusikä säädöksiin, todettiin keskustelussa.
- 8) Eläinten hyvinvointilain luonnokseen tulleista noin 500 lausunnonsta on tehty ministeriössä yhteenveto, joka julkaistaan ensi viikolla. Eläinten hyvinvointilakiin ei enää ole tulossa kolmatta lausuntokierrosta. Lakiehdotusta käsitellään eduskunnassa tämän vuoden elokuussa.
- 9) Tainnuttamatta teurastus on aihe, josta otetaan toistuvasti yhteyttä maa- ja metsätalousministeriöön uskonnollisten yhteisöjen toimesta. Ministeriö on tavannut ja tapaa uskonnollisten yhteisöjen edustajia aiheeseen liittyen.
- 10) Tämän tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan toimintakausi päättyy kesäkuun lopussa 2022. Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt sidosryhmiltä ehdotuksia uuden tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokoonpanosta.
- 11) Karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumisesta on tarkoitus kirjata uuteen eläinten hyvinvointilakiin, mutta kirjauksen sisällöstä ei ole vielä tietoa. Asiasta on pidetty kokous ministeriön ja elinkeinojen kesken.

9. Ajankohtaista eläinsuojeluasiamieheltä, *Saara Kupsala*

Eläinsuojeluasiamies järjestää seminaarin eläinjalostuksesta ja eläinten hyvinvoinnista yhdessä Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa 23.-24.5.2022 Helsingissä Säätytalossa. Eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat kutsutaan seminaariin, joka on myös muulle yleisölle avoin ja lisäksi seminaari striimataan. Seminaarin kansainvälisiä puhujia ovat apulaisprofessori Ida Thøfner Kööpenhaminan yliopistosta ja RSPCA:n eläimet

tieteessä -ryhmän johtaja Penny Hawkins. Lisäksi seminaarissa useat kotimaiset asiantuntijat puhuvat tuotantoeläinten ja lemmikkieläinten jalostuksesta.

Oikeusministeriö pyytää lausuntoja uudistettavan lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen luonnoksesta. Ohje korvaa valtioneuvoston vuonna 2007 antamat ohjeet säädösehdotusten vaikutusten arvioinnista. Uuden ohjeen luonnoksessa on mukana myös eläinten hyvinvointivaikutusten arviointi lainsäädännön prosessissa. Lausunnot pyydetään antamaan 26.4.2022 mennessä lausuntopalvelu.fi:ssä

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraavan kokouksen, 2.6.2022, asialista

Neuvottelukunnan tämän kokoonpanon viimeinen kokous on 2.6.2022. Toivomuksena on pitää lähikokous, mikäli se on terveysturvallista. Asialistalla viimeisessä kokouksessa on 1) lihanautojen hyvinvointilausunto, 2) neuvottelukuntien yhteinen hyönteislausunto sekä 3) toivomukset ja perinnöt seuraavalle tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalle. Lisäksi toivottiin, että neuvottelukunta tekisi menneestä kolmivuotiskaudesta toimintakertomuksen, arvioiden siinä myös toimintasuunnitelman toteutumisen. Toimintakertomukseen liitettäisiin lisäksi evästyksset uudelle neuvottelukunnalle.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:14.

02.06.2022

Olli Ruoho
puheenjohtaja

Satu Raussi
sihteeri